

DE STIER
EN DE RODE LAP

Bruno Tobback (SP.A)

VERSUS

Peter Mertens (PVDA)

‘Misschien mag hij niet van zijn vader?’ PVDA-voorzitter Peter Mertens veroorzaakte onlangs een minirel toen Bruno Tobback niet met hem wilde debatteren op tv of in *Humo*. De SP.A-voorzitter steekt, als ook wij hem polsen, niet weg dat hij het enigszins op zijn heupen kreeg van dat klein-links gestook. ‘Ik bang? Komaan zeg’, klinkt het. ‘Nee, kom maar af. Eén keer wil ik hem dat plezier wel doen. Eén keer.’

Ruud Goossens, foto's Frederik Buyckx

Een duel tussen de voorzitter van de socialisten en een kopstuk van de communisten: we kunnen ons niet meteen een historisch precedent voor de geest halen. Karel Van Miert tegenover Ludo Martens? Er zouden doden gevallen zijn. Maar Peter Mertens, opperhoofd van de extreemlinkse PVDA sinds 2008, heeft het nu dus wél voor mekaar.

Mertens werd door de PVDA-leden op het schild gehesen op het... 'VIIIste Partijcongres'. Helemaal afgeschud is de sovjet-traditie daar nog niet. Hij geniet dezer dagen van een bescheiden hype: van zijn boek *Hoe durven ze?* gingen er al 15.000 exemplaren over de toonbank. Dat is veel voor een politicus, zeker voor één van een lilliputterpartij. In de boekentoptiens staat Mertens al wekenlang net onder of net boven tv-kok Jeroen Meus.

We spreken af in café La Madeleine, vlakbij het Brusselse Centraal Station. Bij zijn binnenkomst vertelt Bruno Tobback aan Mertens dat de gangster Farid le Fou enkele jaren geleden in dit pand zijn dochter en zijn schoonmoeder 33 uur lang gijzelde. Het is woensdagochtend, onze deadline is in gevaar.

Waarom had u tot nu toe geen zin in een dubbelinterview, meneer Tobback?

Bruno Tobback: 'Ik heb nooit een gesprek met Peter Mertens "geweigerd", al heeft hij in ouderwets-kapitalistische marketeerstijl *schoon* die indruk gegeven. Vorig jaar heb ik al eens met hem in een debat gezeten. Tot mijn verbazing heb ik daar trouwens moeten vaststellen dat wij veel toegankelijker zijn dan de PVDA: ons lidgeld is maar de helft.'

Peter Mertens: 'Bij ons word je dan ook niet dubbel bedrogen.'

Heren, we zijn pas begonnen.

Tobback: 'Ik wilde niet naar *De Zevende Dag* komen voor een debat tussen alle linkse partijen. Als ik debatteer, moet er een tegenstander zijn. Zoals Bart De Wever of Vincent Van Quickenborne. Ik heb geen zin in een tournee door Vlaanderen met dezelfde vier linken die mekaar op de kop kloppen, om te zien wie de méést linkse is. Links is al niet groot in Vlaanderen, het moet niet nog kleiner worden. En dan heeft Peter op Twitter gezet dat ik een debat weigerde. Zo heeft hij - in de traditie van de maoïstische personencultus - zichzelf tot inzet gemaakt. Handig.'

Mertens: 'Wat was uw score bij de voorzittersverkiezingen?'

Tobback: 'Bij vrije en geheime verkiezingen haalde ik bijna 97 procent.'

Mertens: 'Misschien moet je dan niet over personencultus beginnen. Bruno heeft ongelijk als hij zegt dat het debat tussen progressieve partijen alleen maar in de kaart van rechts speelt. Natuurlijk is het neoliberalisme ook mijn tegenstander. Maar ik geloof dat een debat onder progressieven ook goed is voor onze thema's, zoals herverdeling.'

Symbolisch staatsbankske

Bent u eigenlijk nog altijd een communist, meneer Mertens?

Mertens: 'Ik geloof nog altijd in de waarde van de commune, de gemeenschap. Het is nobel dat een aantal basissectoren in onze samenleving door iedereen wordt bestuurd. Maar ik besef natuurlijk dat de term communisme enorm bezoedeld is. Daarom heb ik het in mijn boek over "socialisme 2.0".'

En bent u nog een socialist, meneer Tobback?

Tobback: 'Ik noem me nog zo, ja. Maar in tegenstelling tot de communisten zijn wij ook altijd democraten geweest. We hebben nooit geprobeerd om ons via de revolutie de productiemiddelen toe te eigenen. En dat zal niet veranderen, zelfs niet nu de PVDA met gering succes al 40 jaar aan verkiezingen deelneemt. Wij blijven sociaaldemocraten.'

Mertens: 'Allicht noem je hem inderdaad beter een sociaaldemocraat. Hij valt het kapitalistische systeem niet ten gronde aan, hij probeert het een beetje bij te stellen. Zijn socialisme is in al zijn pragmatisme zelfs de neoliberale toer op gegaan.'

'Wij staan voor een ánder maatschappijmodel. De PVDA wil de grote privatiserings- en liberaliseringsgolf die over de samenleving is gerold, stopzetten. Ik ben voorstander van een publieke bank. Dat is een verschil met Bruno. De SP.A zegt wel dat ze een sterke rol voor de overheid wil, maar de praktijk toont net het omgekeerde.'

Tobback: 'Voor linkse ideeën bestaat de laatste tijd nu eenmaal een veel groter draagvlak. Er zijn debatten mogelijk in Europa die heel lang niet gevoerd konden worden. De tendens was: als de staat zich niet moeit, is het altijd beter. »

Daarin is men, ook aan de linkerkant, veel te ver gegaan. Ook wij, ja. Maar nu ondervinden veel mensen aan den lijve dat een afwezige overheid niet altijd een betere overheid is. En dus is er meer mogelijk. In de energiesector wilden we met de SP.A de prijzen al lang reguleren, maar als we dat voorstelden, werden we buitengedragen. Nu niet meer. Alleen geloof ik daarom nog altijd niet dat we een symbolisch *staatsbankske* moeten creëren. De rol van de staat moet zijn om de hele banksector te reguleren.' 'Ik ben altijd tegen een uit de hand gelopen kapitalisme geweest, maar ik heb nog nooit een samenleving gekend waarin er niet geruild, gehandeld en gesjacherd werd. Tegen de markt zijn is zoals tegen seks zijn. Geen beginnen aan. Mensen dóén dat nu eenmaal, Peter.'

Quatsch vs. doen alsof

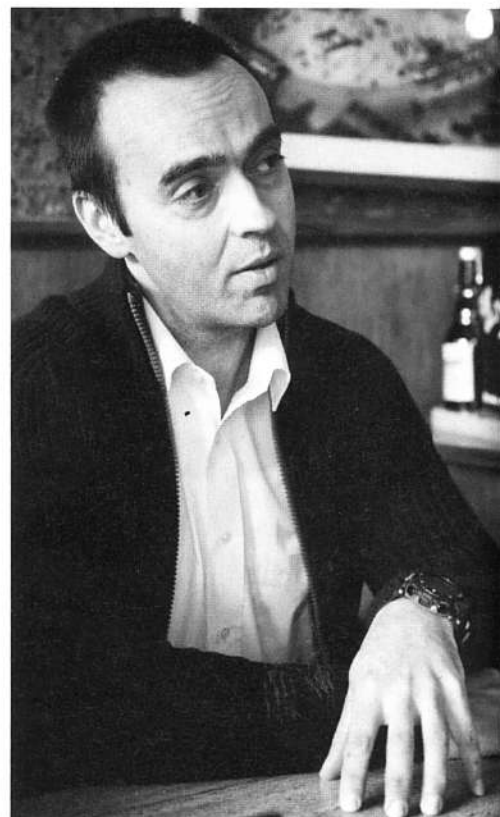
Bent u tegen seks, meneer Mertens?

Mertens: 'In enkele sectoren ben ik daar flagrant tegen. Om in zijn beeldspraak voort te gaan: wie weigert in te zien dat de overheid soms veel beter werkt dan de markt, is tegen goede seks. De grote neoliberale overwinning is dat alle politici het erover eens waren dat de markt alles beter doet, ook de socialisten. Wel, wij geloven dat niet. Het private bankverhaal is mislukt. Wij willen tegen het dictaat van Europa ingaan en een overheidsbank creëren.'

Tobback: 'Maar wat bedoel je daar nu eigenlijk mee?'

Mertens: 'Vroeger had je in dit land ook kredietinstellingen in handen van de overheid, zoals ASLK of het Gemeentekrediet. Die banken waren niet perfect, maar ze werkten wel. Alleen zijn ze in de jaren 90, door een regering mét socialisten, voor een prikje aan de privésector verkocht. En toen ze in de problemen kwamen, hebben we ze met miljarden belastinggeld moeten redden.'

Tobback: 'Die banken kwamen ook in de jaren 90 in de problemen, omdat er geen overheidsmonopolie bestond. De mensen trokken dus naar private banken die meer risico's namen en hogere rentes aanboden. We weten toch allebei dat mensen zich altijd zullen laten verleiden door de hoogste rentes? Wel,

Tobback:
'Tegen de markt zijn is
zoals tegen seks zijn.
Geen beginnen aan.
Mensen dóén dat
nu eenmaal, Peter'

Mertens:
'Wie weigert in te zien
dat de overheid
soms veel beter werkt
dan de markt,
is tegen goede seks'

dan is jouw spaarkas failliet. Of zullen er geen privébanken meer bestaan?'

Gaat u die verbieden, meneer Mertens?

Mertens: 'Inderdaad, ik wil dat het spaargeld van de mensen veilig is bij een publieke instelling.'

Tobback: 'Voor een staatsbank pleiten, zonder dat er nog andere banken zijn: dat is zodanig van de pot gerukt dat het zelfs niet meer normaal is.'

Mertens: 'Ik ben - als het over spaarbanken gaat - voor een monopolie van de overheid, ja. Vind jij het logisch dat de staat om de drie jaar met de pet moet rondgaan om bankiers uit de nood te helpen? We hebben talloze miljarden opgehoest, zonder dat er een structurele verandering is doorgevoerd.'

Tobback: 'Ik deel je verontwaardiging, hoor. Alleen werken je oplossingen niet. En het klopt niet dat jij de enige bent die de bank- of energiesector wilt aanpakken. Ge vertelt quatsch.'

Mertens: 'En jij doet *alsof* de socialisten al jaren een probleem hebben met de liberalisering. Klopt niet. Toen jullie 11 van de 15 Europese staats- en regeringsleiders leverden, hebben jullie niet gepiept. Toen is de Lissabon-strategie gelanceerd, toen moest de marktwerking overal geïntroduceerd worden.'

Tobback: 'Zullen we het de rest van de voormiddag over de geschiedenis van de

sociaaldemocratie hebben? Mij goed, maar dan begin ik over Stalin en Mao.'

Dollars in Bulgarije

Meneer Tobback, u kunt toch niet doen alsof jullie niet bestuurd hebben? Het is toch relevant om te vragen waarom de socialisten geen andere keuzes hebben gemaakt?

Tobback: 'Dat is geen relevante vraag. Ik heb namelijk zelf al zeker vijf keer gezegd dat ik teleurgesteld ben over wat de Europese sociaaldemocraten in 2000 hebben gedaan in Lissabon. Ik heb Peter Mertens echt niet nodig om tot die conclusie te komen. Nu zijn er wél dingen mogelijk. Gaan we onze tijd dan verkwisten aan het verleden?'

'In dit regeerakkoord staat dat we spaar- en investeringsbanken van mekaar zullen scheiden. Daarin staat dat we komaf moeten maken met de sociale dumping in Europa. En als hij mij verwijt dat ik niet tegen de Europese Commissie durf in te gaan, begin ik over de index. Die behouden we, ondanks alle protest van Europa. Alleen zal je er nooit in slagen om de markt helemaal uit te schakelen. Dat lukte zelfs niet in de Sovjet-Unie. En ik kan dat weten: ik ben er, toen ik 13 was, nog op vakantie geweest.'

Ach zo, ging de familie Tobback op vakantie naar de Sovjet-Unie?

Tobback: 'In 1981, mijn beste. En we zijn ook naar Bulgarije geweest. Maar zelfs daar kon je

op iedere straathoek dollars wisselen. Ook in al die zeer communistische systemen bestond er een bloeiende zwarte markt.'

Toch nog even die niet-relevante vraag: waarom zijn jullie zover meegegaan als jullie dan toch tegen waren?

Tobback: 'De hele samenleving is te ver meegegaan. Mijn partij heeft de laatste 50 jaar nooit meer dan 25 procent van de stemmen gehaald. Het is niet omdat wij wél in het parlement zijn geraakt, dat wij verantwoordelijk zijn voor alles wat er is misgelopen. Er was nu eenmaal het gevoel dat de overheid een te grote rol speelde. Dat klopte soms ook. Je kunt tegen de privatiseringen

in de telecomsector zijn, maar vroeger moest je wel een maand wachten voor je een telefoonaansluiting kreeg. En het lukte niet als je niet langs drie politici passeerde.'

Mertens: 'En nu moet je langs zeven meerkeuzetoetsen passeren. Zo fantastisch werkt het dus ook niet. Het punt is dat de ongelijkheid ongelooflijk is toegenomen, dankzij al diegenen die "te ver zijn meegegaan". De Zwitserse investeringsbank Credit Suisse heeft berekend dat momenteel 0,5 procent van de wereldbevolking 38,5 procent van de rijkdom bezit.'

'En ondertussen laat men hele volkeren verhongeren, op dit eigenste continent. Ik overdrijf niet: in Griekenland zijn er 400.000 kinderen ondervoed. Men perst de laatste cent uit de gepensioneerden. Men opent een jacht op de werklozen, alsof de mensen die bij Opel en Bekaert aan de deur worden gezet, verantwoordelijk zijn voor deze crisis.'

In een ander sterrenstelsel

Stel dat u in de regering zat: wat zou dan uw eerste maatregel zijn?

Mertens: 'Ik zou een vermogensbelasting invoeren, een miljonairstaks. En ik zou komaf maken met de notionele intrest. Dat doet deze regering niet. Als ik de ideeën van Monica De Coninck hoor over werklozen, word ik bang. Ook in Duitsland werd de jacht op de werklozen geopend door progressieve politici.'

Is het verhaal van De Coninck nog socialistisch, meneer Tobback? Is de 'Voor wat hoort wat'-filosofie van Patrick Janssens nog socialistisch?

Tobback: 'Natuurlijk. De eerste sociale inspecteurs in dit land waren de bodes van de coöperatieve. Omdat men beseftte dat het systeem alleen kan overleven als er niemand met zijn handen in de kas zit. Het is niet verkeerd om ervoor te zorgen dat er zoveel mogelijk mensen bijdragen aan de sociale zekerheid. Dat is geen jacht op werklozen, dat is een kwestie van solidariteit.'

'Het lijkt me trouwens ook logisch dat je, als je tachtig jaar leeft, ook minstens veertig jaar moet bijdragen. En dus moet werken. Anders kunnen we de werkende die iets tegenkomt op »

Tobback:
'Vroeger kreeg je geen
telefoonaansluiting
als je niet langs drie
politici passeerde'

Mertens:
'En nu moet je
langs zeven
meerkeuzetoetsen
passeren.
Niet veel beter'

zijn 35ste, niet helpen tijdens de rest van zijn leven. Mijn haren rijzen ten berge wanneer men iedere inspanning om bij te dragen, afdoet als rechtse smeerlapperij.'

Mertens: 'Ik vind het een schande dat de SP.A instemt met een daling van de werkloosheidsuitkeringen in de tijd. Volgens de Kristelijke Werknemersbeweging zal dat 100.000 mensen onder de armoedegrens duwen. Is dat solidariteit?'

'Natuurlijk moet de sociale zekerheid goed gefinancierd worden, in plaats van ze uit te hollen zoals de afgelopen decennia is gebeurd. Maar helaas eist Europa dat de patronale bijdragen voor de sociale zekerheid verder omlaag gaan. Wie brengt dan de sociale zekerheid in gevaar?'

Maar hoe wilt u mensen langer aan het werk houden, meneer Mertens? Of bent u daar tegen?

Mertens: 'België is het derde productiefste land ter wereld. De intensiteit op de werkvloer is enorm opgedreven. Haast alles wordt gecontroleerd. Bij de Lidl mag je maximaal tweemaal per dag naar het toilet. Dat heeft tot gevolg dat mensen veel sneller dan vroeger met haken en ogen aan mekaar hangen.'

'Daarom pleiten we voor aangepaste jobs voor oudere werknemers. En daarom vragen we ook het behoud van het brugpensioen. Bovendien: als er 200.000 jonge werklozen zijn, waarom zou je de ouderen dan per se langer aan het werk houden?'

Tobback: 'Dat heeft niets met de realiteit te maken, tenzij in een ander sterrenstelsel. Beste Peter: er klopt geen fluit van dat je, door mensen op brugpensioen te sturen, andere mensen aan het werk zet. De brugpensioenen worden gebruikt in industriële sectoren die aan het verdwijnen zijn. Die jobs gaan niet naar jongeren. Die jobs *zijn* er gewoon niet meer.'

Neoliberale revolutie

Waarom steunt u zijn miljonairstaks niet, meneer Tobback?

Tobback: 'Met deze regering hebben we de toepassing van de roerende voorheffing uitgebreid naar een heel pakket nieuwe kapitaalinkomsten. Ik vind dat we nog verder

moeten gaan. Maar ik ben niet voor een miljonairstaks, nee. Wat heb je daaraan?'

Mertens: '8 miljard euro.'

Tobback: 'Geloof ik niet.'

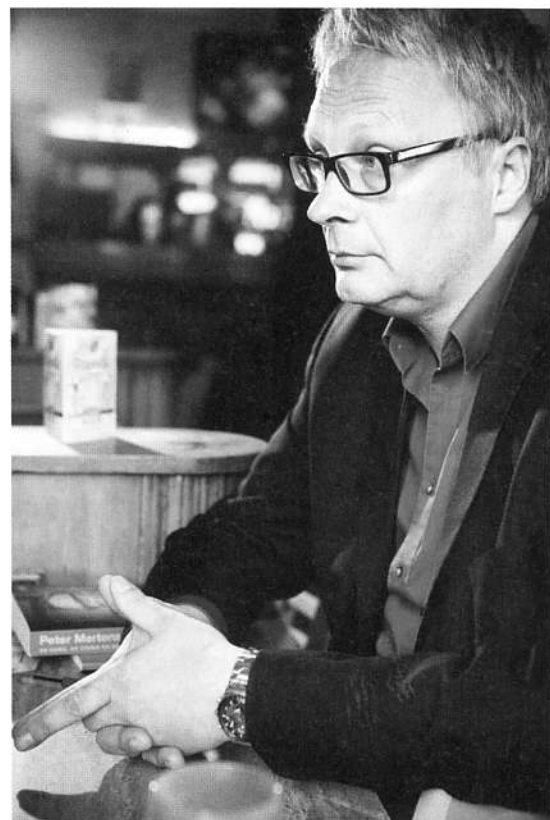
Mertens: 'In Frankrijk heeft die maatregel 4 miljard opgebracht.'

Tobback: 'En dus zal hij bij ons 8 miljard opbrengen? Wij willen mensen belasten op de inkomsten die ze vergaren met hun vermogen. Wij willen ze niet belasten op dat vermogen zelf. Want dan laat je je leiden door afgunst.'

Mertens: 'Wij stellen een strenger systeem voor dan in Frankrijk. *(boos)* En als je de miljonairstaks een afgunstmaatregel noemt, waarmee ben je dan bezig? Ik wil

Mertens:
**'Als er 200.000
jonge werklozen zijn,
waarom zou je de
ouderen dan per se
langer aan het werk
houden?'**

Tobback:
**'Brugpensioenen
worden gebruikt in
sectoren die aan het
verdwijnen zijn.
Die jobs gaan niet
naar jongeren.
Die jobs zijn er
gewoon niet meer'**

de neoliberale revolutie terugdraaien. De afgelopen decennia zijn de hoogste schalen in de vennootschapsbelasting én de personenbelastingen afgeschaft. In simpele mensentaal: de rijken mochten altijd maar rijker worden. Er zijn heel wat multinationals die gewoon géén belastingen betalen.'

Tobback: 'We pakken de fiscale ontwijkingsmechanismen aan. Ik krijg er natuurlijk niet elk voorstel door, maar ik krijg er soms toch *iets* door. Dat kan van u niet gezegd worden.'

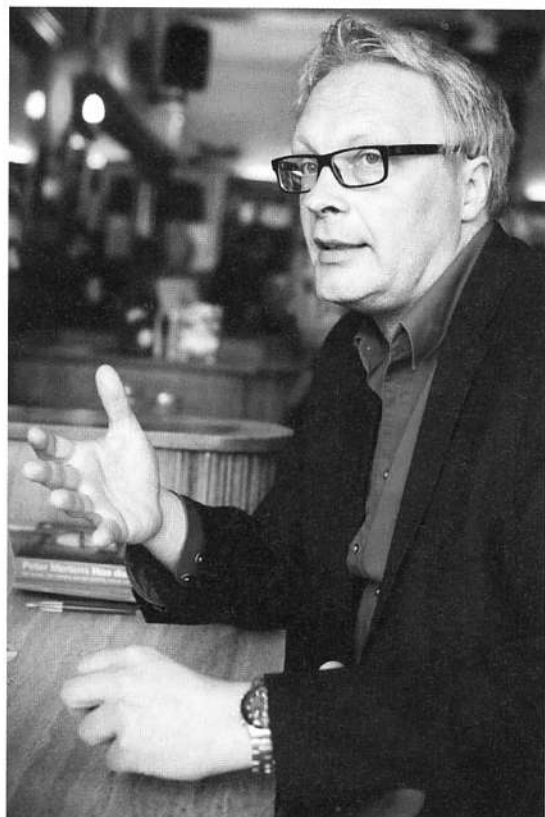
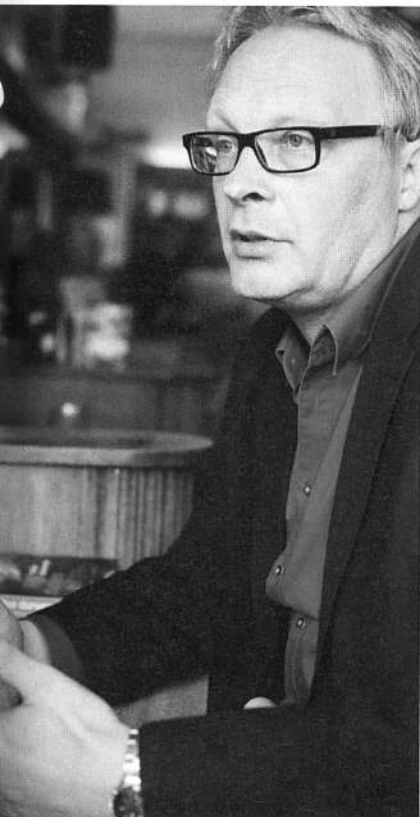
Mertens: 'De afschaffing van de notionele intrest, spijtig dat je dát er niet hebt doorgekregen.'

Zou u, als u eerste minister was, uit de Europese Unie stappen, meneer Mertens?

Mertens: 'Die vraag stelt zich niet. Stel dat wij nog veel sneller zouden groeien dan nu het geval is...'

Tobback: 'Hoeveel haalden jullie ook al weer in de laatste peiling, Peter? 2 procent?'

Mertens: '3 procent. Dat is jouw ultieme argument, hè? Die arrogantie van de socialisten, daar stoort ik me al dertig jaar aan. Ik zou een vermogensbelasting invoeren. Ik zou een overheidsbank met een monopolie oprichten. En ik zou de speculatie met hefboomfondsen aan banden leggen. Daardoor zouden wij stevig botsen met de Europese Commissie. Maar dat hoeft geen probleem te zijn.'

duidelijk: wij gaan die fouten niet herhalen. Alleen ga ik daarom nog niet die hele erfenis overboord gooien. Ik heb appreciatie voor mijn voorvaderen die fier waren op het Rode Leger, omdat zij het fascisme tot staan hebben gebracht. Maar verdedig ik daarom het hele Sovjet-model? Ik heb het grootste mogelijke respect voor de gratis gezondheidszorg en het onderwijs in Cuba, maar ben ik daarom blind voor de fouten?

Meneer Tobback, de PVDA was altijd divertissement in de linkse marge. Bent u geschrokken van het succes van zijn boek, bijvoorbeeld bij de socialistische vakbond?

Tobback: 'De PVDA heeft altijd aanhangers gehad bij de socialistische vakbond. En ik heb er trouwens zelf een exemplaar van gekocht. De grote uitdaging nu is om niet te vervallen in een opbod van onuitvoerbare slogans. Ik ben er voor 200 procent van overtuigd dat je in België nooit een politieke meerderheid haalt als je de mensen alleen nog toelaat om een spaarboekje te openen bij de staatsbank. Da's toch iets te veel Cuba. Nu goed, als hij erin slaagt om zo 7 procent weg te halen bij De Wever, zal ik hem meteen bedanken.'

Ja? Liever Peter Mertens dan Bart De Wever?

Tobback: 'Absoluut. Maar ik hoef die keuze niet te maken: ik kan gewoon Tobback stemmen. Weet je wat ik de uitdaging vind? Om de markt te laten werken in het voordeel van de gebruikers. Het is niet creatief om te zeggen: we gaan alles nationaliseren. Het is wel creatief om mensen, zoals wij met de SP.A doen, samen energie te laten aankopen. Zo hebben we al tienduizenden gezinnen aan een beter tarief geholpen. Eigenlijk is dat een heruitvinding van de coöperatieves. Oud socialisme in een nieuwe jas. En véél slimmer dan een nationalisering van de hele energieproductie.'

Een regering met of zonder de SP.A: maakt dat een verschil?

Mertens: 'Dat moet u aan hem vragen.'

Tobback: 'Volgens mij wilt ge niet antwoorden, omdat ge dan ja moet zeggen.'

Mertens: 'Nee. De PS zit nu 24 jaar onafgebroken in de regering en de SP.A bijna »

Tobback: 'Daarin heeft hij gelijk: dat hoeft geen probleem te zijn. Daarvan is deze regering het beste bewijs. Wij wijken óók af van wat Europa vraagt. Snijden wij zo zwaar in de sociale voorzieningen als de Nederlanders? Nee. En ondertussen kunnen we zelfs aantonen dat we zo beter af zijn. Het is perfect mogelijk om een beleid te voeren dat niet zwicht voor de Europese aanbevelingen.'

Onuitvoerbare slogans

Uw boek is populair in ABVV-kringen, meneer Mertens. Proberen jullie daar een voet tussen de deur te krijgen?

Mertens: 'Die mensen komen spontaan naar ons, net zoals heel wat ACW'ers of N-VA'ers. Weet je, Bruno, ik kom vaak aan de fabriekspoorten. De mensen die jullie heel hun leven gesteund hebben, stappen nu op mij toe. Ze zijn ontgoocheld in de SP.A.'

U bent het allicht beu, maar toch: wat vindt u van Stalin en Mao?

Mertens: 'Ik heb geen enkele affiniteit met het stalinisme of het maoïsme. Dat heb ik ook heel duidelijk gezegd op het congres dat mij tot voorzitter heeft verkozen. Iedereen die voor mij heeft gestemd, weet goed dat ik niets met Stalin of Mao heb. En ik ben met een grote meerderheid verkozen.'

Tobback: 'Met een stalinistische score?'

Mertens: 'Ik had iets meer dan 80 procent, veel minder dan jij dus. Mijn mening is

Tobback:
'We pakken de
fiscale ontwijkings-
mechanismen aan.
Ik krijg er niet elk
voorstel door, maar ik
krijg er soms toch iets
door. Dat kan van jou
niet gezegd worden'

Mertens:
'De afschaffing
van de notionele
intrest, spijtig dat
je dát er niet hebt
doorgekregen'

onafgebroken 24 jaar. In die periode zijn de hoogste schalen in de personenbelasting afgebouwd, is de notionele intrest ingevoerd en heeft men fiscale amnestie toegepast.

Tobback: 'Mag ik ook eens iets positiefs zeggen over ons verleden? De levensstandaard is hier hoger dan in de VS. De ongelijkheid kleiner. De sociale mobiliteit groter. Dat is zo, onder meer, omdat sociaaldemocratische partijen de voorbije vijftig jaar hun verantwoordelijkheid hebben opgenomen.'

Rijke socialisten

In Nederland was de nieuwe leider van de sociaaldemocraten, Diederik Samsom, deze week bijzonder scherp voor Wim Kok en andere oud-partijennoten die...

Tobback: '...iets te veel aan de kassa gepasseerd zijn. Ja?'

Je zou de naam Wim Kok natuurlijk kunnen vervangen door...

Tobback: *(onderbreekt)* 'Luc Van den Bossche!'

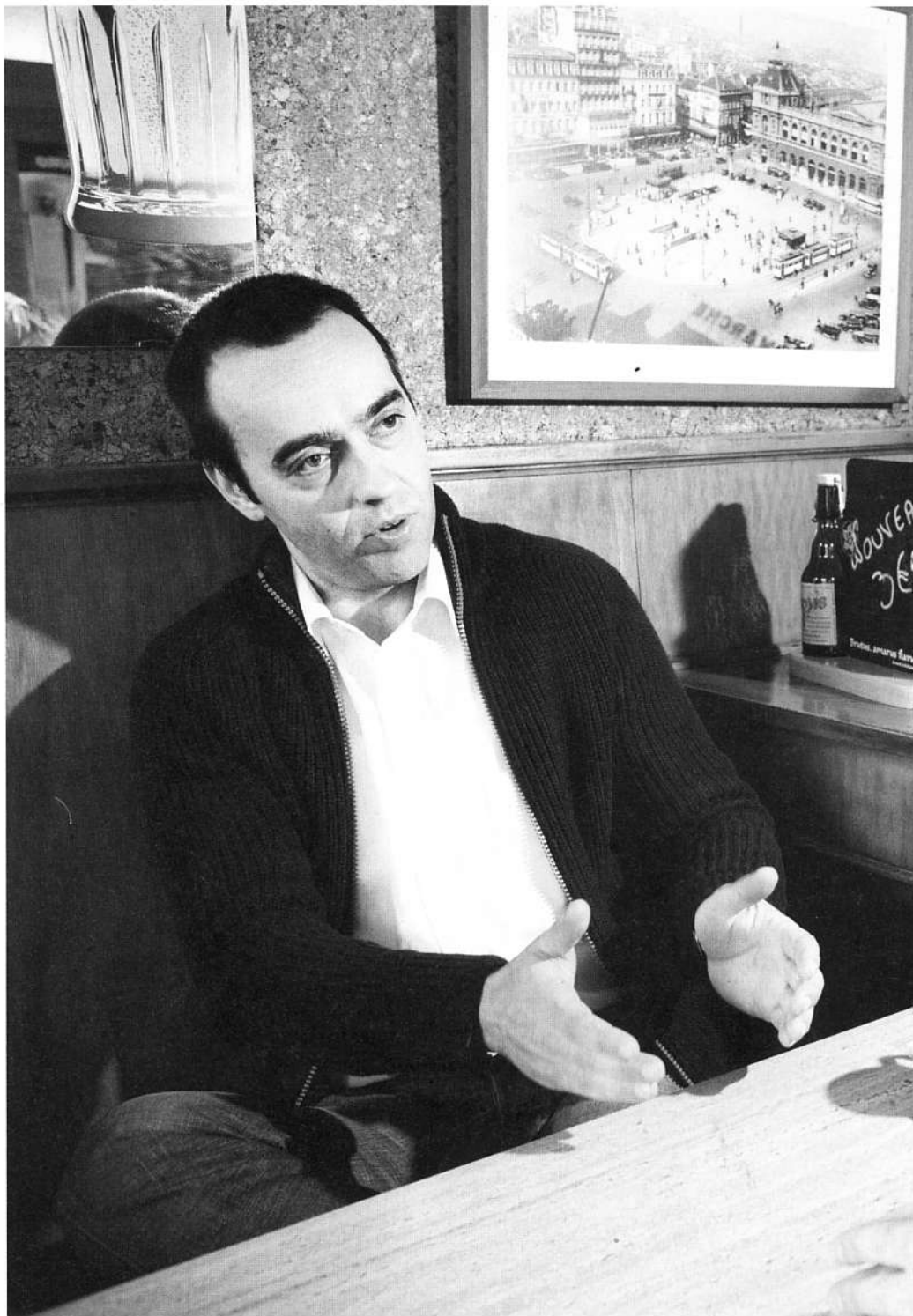
Mertens: 'Herman Verwilt! Bruno Tuybens!'

Tobback: 'Hola, Bruno Tuybens heeft zijn bonus opgestreken vóór hij in de politiek is gestapt. Het is toch niet omdat je ooit geld hebt verdiend, dat je geen socialist meer mag zijn. Ik heb er wél een probleem mee dat mensen hun geld wegsteken voor de fiscus. Ik heb, lang voor Samsom, als partijvoorzitter gezegd dat ik niet wilde dat iemand iets zou doen namens de SP.A waar hij of zij privé rijk van zou worden. Maar wanneer iemand ermee ophoudt als politicus, heb ik er niets meer aan te zeggen.'

Maar wat denkt u als u de bedragen hoort die Luc Van den Bossche opstrijkt?

Tobback: 'Dan denk ik: niemand is zoveel geld waard. Dat denk ik trouwens ook als ik hoor wat Bert De Graeve verdient. Aan iedereen die de rijke socialisten wil pesten, zeg ik: keur alle voorstellen van de SP.A goed.'

Mertens: 'De politiek die de sociaaldemocraten hebben gevoerd, heeft ook haar impact gehad op de mensen in hun eigen beweging. De socialist Gerhard Schröder heeft zijn arbeidspolitiek uitbesteed aan een werkgever, Peter Hartz. Dan moet je niet schrikken dat hij zich achteraf als een kaviaarsocialist gedraagt. En je kunt toch niet ontkennen dat er iets aan de hand is als je ziet hoe Luc Van den Bossche

zich nu gedraagt? Wat is daar misgelopen in de opvoeding?'

Tobback: 'In het geval van Luc Van den Bossche? Vanalles. En ik deel je kritiek op Gerhard Schröder, ik heb geen lof voor die man.'

Mertens: 'De revolutie die in de arbeidsmarkt is ingezet door de "socialist" Schröder, heeft het concept van de vaste job helemaal onderuitgehaald. Dat zal ook een enorme

Tobback:
'Liever Mertens dan De Wever? Absoluut. Maar ik hoef die keuze niet te maken: ik kan gewoon Tobback stemmen'

Mertens:
'De Wever of Tobback?
 Kiezen tussen
 Patrick Janssens
 of Bart De Wever,
 dat zou ik pas
 moeilijk vinden'

impact hebben op de mentale gezondheid van onze bevolking.'

Fidel forever!

Het cultuurverschil tussen jullie partijen lijkt me bijzonder groot. De SP.A is een beleidspartij die tot het establishment behoort. De PVDA is een anti-establishment-partij die populistische trekjes vertoont. Mertens: 'Ik merk dat het establishment

nu tegen het populisme tekeergaat zoals de baronnen en de notarissen zich in de 19de eeuw tegen de democratie kantten. Iedereen die zich tegen de politiek van de Europese Commissie keert, is blijkbaar een populist. Wel, dan ben ik graag een populist, samen met Emile Roemer van de SP in Nederland of Jean-Luc Mélenchon in Frankrijk.'

'Ik vertel mijn verhaal ook graag op een eenvoudige manier, ja. Ik ben niet vies van marketing. Er zijn genoeg krachten in deze maatschappij die met Geert Noels zeggen: het is zo complex dat we het beter aan specialisten overlaten. Dat is de antidemocratie.'

'Tegen die mensen bij Bekaert die razend zijn over de bonus van Bert De Graeve, zeg ik: groot gelijk. Je voelt dat de Pascal Paepens (beurscommentator van de VRT-radio, red.) van deze wereld, die elke dag op de radio mogen vertellen dat het allemaal wel goed komt, niet meer geloofd worden.'

Uw broodje is bijna gebakken?

Tobback: 'Hij heeft het zelfs al opgegeten.'

Mertens: 'Helemaal niet. Wij wegen trouwens nu ook al op het beleid. *Wij* hebben aangekaart dat bedrijven geen belastingen betalen. *Wij* hebben de notionele intrest mee op de agenda gezet. En een van de grote energiespecialisten, Tom De Meester, komt uit *onze* stal.'

Meneer Mertens, wie zou u eigenlijk kiezen? De Wever of Tobback?

Mertens: 'Ik zou niet op De Wever stemmen. Ik zeg het bewust negatief. Kiezen tussen Patrick Janssens of Bart De Wever, dat zou ik pas moeilijk vinden.'

Tobback: 'Wat een platte, electorale praat. Stel dat jij de sleutel in handen hebt na de Antwerpse verkiezingen: steun je dan Janssens of De Wever?'

Mertens: 'Dan hoop ik dat Janssens een andere strategie volgt dan in 2006 in Hoboken. Toen is hij tussengekomen om te vermijden dat zijn partij in een coalitie met ons zou stappen.'

En als u moet kiezen tussen Fidel Castro of Tobback: wat doet u dan?

Mertens: (lacht) 'Dan toch Castro. Hij is oud natuurlijk. Om te gaan voetballen zou ik voor Tobback kiezen. Maar om van gedachten te wisselen: Fidel.'